

Arbitražas prieš Lietuvą: ilgai ir brangiai

RIMA RUTKAUSKAITĖ
rima.rutkauskaitė@versloziņios.lt

Vyriausybė netrukus gali sulaukti kelių dešimčių pretenzijų iš „Snore“ pinigų laikusių tarptautinių kompanijų, bet tokiu žingsniu kreditoriai veikia siekia sustiprinti savo derybines pozicijas, nei yra nusiteikę bylinėtis.

Ne Lietuvoje registruotos bendrovės „Snore“ turėjo per 840 mln. Lt indėlių – 3 didžiausios banke laikė net 260 mln. Lt.

Prenzijas Lietuvai, kaip prognozuoja teisininkai, ketina pareikšti iki trijų dešimčių įvairių advokatų kontorų klientai – dauguma jų Rusijoje ar Ukrainoje registruotos prekybos kompanijos, naudojusios „Snora“ atsiskaitymams, kredito linijoms, akreditivams ir

kitoms finansinėms priemonėms. Lietuvoje šios kompanijos veiklos nevykdė, savo atstovų neturėjo ir su spauda, kaip tvirtina jų advokatai, bendrauti nepageidauja.

„Labai reali galimybė, kad mūsų klientai pareikš pretenzijų“, – neatmeta Andrius Mamontovas, advokatų kontoros „Pavlov ir partneriai“ advokatas ir partneris.

Prenzija be atsako

Pasak teisininko, kiekvienas iš kreditorių, ar jis buvo akcininkas, ar obligacijų turėtojas, ar indėlininkas, tarptautiniame arbitraže gali turėti savų argumentų gynybai. Pavyzdžiui, banke laikusieji indėliai gali skųstis, kad dėl Lietuvos Vyriausybės veiksmų jų indėliai nuvertėjo.

Dvi tarptautinės kompanijos

– „TotalChem Trading“ ir „Altraco Chemicals“ lapkričio 24 d. jau įteikė pretenziją Lietuvos Vyriausybei dėl planuojamo nacionalizuoto banko „Snoras“ restruktūrizavimo modelio.

Bet nei per gruodį, nei per sausį jokio atsakymo į savo pretenziją nesulaukė. Jų atstovai, argumentuodami konfidencialumu, klientų tolesnių planų neatskleidžia.

Tačiau VŽ konsultavę advokatai abejoja, ar visos įmonių bylos pasieks arbitražą.

Anot jų, pretenzijos yra tik būdas Vyriausybei parodyti, kad kreditoriai tokį įrankį turi. Bet pasinaudoti juo brangu. Investicinis ginčas dažniausiai būna sudėtingas ir gali tęstis apie porą metų.

Sudėjus visas išlaidas bylinėjimosi kaina gali siekti ke-

lis šimtus tūkstančių eurų, o garantijos, kad arbitražas bus laimėtas ir arbitrai priteis išlaidų kompensavimą, – nėra.

Tad kelti bylą prieš Lietuvą bendrovėms, kurios banke laikė vieną ar du milijonus eurų, – vargiai apsimoka.

Tomas Kontautas, advokatų kontoros „Sorainen“ partneris, tikina, kad „Sorainen“ tarptautinio arbitražo savo klientams nesiūlo – galimybė laimėti, kontoros vertinimu, nėra reali.

„Galima mėginti dėlioti teisinius argumentus, kad užsienio įmonės ar fiziniai asmenys, netekę lėšų „Snore“, yra nukentėję investuotojai. Bet šią galimybę, nesant aiškios informacijos apie „Snoro“ bankroto priežastis, vertinčiau atsargiai.

Juk užsienio kreditoriai turės įrodyti, kad nukentėjo dėl neteisėtų valstybės veiksmų“, – pabrėžia p. Kontautas.

Tačiau kitos advokatų kontoros partneris, nenorėjęs skelbti savo pavardės, teigia, kad užsienio kompanijos nelingusios numoti ranką į „Snore“ paliktus milijonus.

„Į arbitražą kreipsis stambios kompanijos, kurioms tai principo reikalas, – nenorinčios banke prarastų kelių milijonų eurų ar kelių milijonų dolerių vertinti kaip įprastinės verslo rizikos“, – sako advokatas.

Pasak p. Mamontovo, ar užsienio investuotojai teisis su Lietuva, priklausys nuo bankroto proceso – tik jam įsibėgėjus bus galima įvertinti realiai patirtus nuostolius ir neatgautas lėšas.

